

Miljöanpassning av vattenkraft

Sveriges elproduktion ska vara både förnybar och hållbar. Vattenkraftverk och dammar för elproduktion ska ha moderna miljövillkor. Nya bestämmelser föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Förnybart och hållbart
Vattenkraften spelar idag en central roll för Sveriges förnybara elförsörjning och för att vi ska ställa om elsystemet till 100% förnybar elproduktion.

Totalt finns det ungefär 2100 vattenkraftverk i Sverige som under ett normalår producerar 67 TWh. Det motsvarar 45% av elproduktionen. Stora delar av vattenkraftsproduktionen kan snabbt anpassas utifrån förbrukningen, så kallad reglerförmåga. Denna nytta kommer bli ännu viktigare i ett energisystem med en högre andel förnybar el från sol- och vindkraft.

Samtidigt som vattenkraften har en avgörande betydelse för elsystemet så har djur- och växtliv i sjöar och vattendrag under lång tid påverkats negativt på flera olika sätt till följd av dämning, torrläggning och ändrade vattenflöden. Endast en mycket liten del av de svenska vatten-

kraftverken och dammarna har under åren miljöanpassats till moderna miljökrav.

Svensk vattenkraft behöver miljöanpassas och det svenska provningssystemet ordnas så att den blir prövad enligt miljöbalkens krav. På det sättet säkerställs att beslut tas om de villkor som behövs för att uppfylla miljöbalkens krav och därigenom de krav som följer av EU:s ramdirektiv för vatten.

Del i genomförandet av energiöverenskommelsen
Det förslag om vattenkraftens miljöanpassning som regeringen lägger fram är en viktig del i genomförandet av den överenskommelse om Sveriges långsiktiga energipolitik som slöts 2016 mellan regeringspartierna Socialdemokraterna och Miljöpartiet samt Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna.

Nationell plan för moderna miljövillkor

Miljöanpassningen ska ske genom omprövning på verksamhetsutövarens initiativ. All vattenkraft ska ha moderna miljövillkor.

För att säkerställa att miljöförbättrande åtgärder genomförs systematiskt och på ett sätt som ger största nytta för både vattenmiljön och för vattenkraftens betydelse för elsystemet, ska prövningen ske med stöd av en nationell plan.

Planen ska tas fram av Havs- och vattenmyndigheten, Energimyndigheten och Affärsverket svenska kraftnät, men regeringen kommer att fatta beslutet om att anta planen. Havs- och vattenmyndigheten kommer att samordna arbetet och i den rollen även verka för att berörda bransch- och intresseorganisationer, verksamhetsutövare och företrädare för kommuner och

landsting ges möjlighet att på lämpligt sätt medverka i arbetet med planen.

Planen utgör beslutsunderlag i prövningarna för moderna miljövillkor och är vägledande för avvägningen mellan behovet av miljöförbättrande åtgärder och behovet av en nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel.

Skyldigheten att ha moderna miljövillkor gäller alla kraftverk och dammar som har eller har tillkommit för att ha en funktion för elproduktion.

Genom att anmäla sig till den nationella planen kan en verksamhetsutövare få vänta med att modernisera sin verksamhet till den tidpunkt som framgår av den nationella planen.

Miljö kvalitetsnormer för vatten i plan och prövning Sverige är indelat i fem vattendistrikt. De länsstyrelser som ansvarar för vattenförvaltning-

en i distrikten kallas vattenmyndigheter.

Den nationella planen vägleder vattenmyndigheterna i bedömningen av vilken översyn av klassificeringar och miljö kvalitetsnormer som behövs för att tillgodose planens syfte.

Vattenmyndigheterna blir skyldiga att utnyttja de möjligheter till undantag och lägre ställda krav som ramdirektivet för vatten möjliggör. På detta sätt säkerställs rätt balans mellan krav på miljöförbättrande åtgärder och dess påverkan på vattenkraftverk och dammar.

Utöver den kontroll av klassning och normer som ingår som ett led i arbetet med den nationella planen kommer frågan även att kunna lyftas till vattenmyndigheten vid prövning för moderna miljövillkor. Om vattenmyndigheten då inte anser att någon ändring bör göras, kommer myndigheten att ha en

skyldighet att lyfta frågan till regeringen för avgörande.

Regeringen kan ändra miljö kvalitetsnormerna.

Finansiering genom fond
Åtta stora kraftbolag har under namnet Vattenkraftens Miljöfond skapat en branschgemensam finansieringslösning.

Den som anmält sin verksamhet till den nationella planen har rätt till ersättning för huvuddelen av de kostnader som är förknippade med en prövning för moderna miljövillkor.

Foto: IBL Bildbyrå
Produktion: Miljö- och energidepartementet
Tel: 08-405 10 00
E-post: m.registrator@regeringskansliet.se
www.regeringen.se